

โรงเรียนนายทหารชั้นผู้บังคับฝูง

กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ

รุ่นที่ ๑๓๘

พ.ศ. ๒๕๖๕

หมวดวิชาที่ ๒ บฝ.ก.๒-๘ (การเขียน)

เรื่อง การเขียนบทความ

ยศ-ชื่อ-สกุล เรืออากาศเอก วัชรินทร์ ถามั่งมี

สัมมนาที่ ๒ **หมายเลขประจำตัว** ๐๒๑๓

ชื่ออาจารย์ผู้ควบคุม นาวาอากาศเอก ประการ พรมโสภา

วันที่ ๖ **เดือน** มกราคม **พ.ศ.** ๒๕๖๕

โรงเรียนนายทหารชั้นผู้บังคับฝูง กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ
หลักสูตรนายทหารชั้นผู้บังคับฝูง รุ่นที่ ๑๓๘
การเขียนบทความ
ร.อ.วัชรินทร์ ถามั่งมี สัมมนาที่ ๒ หมายเลข ๐๒๑๓

ชื่อเรื่อง อังเกลา โดโรเทอา แมร์เคิล (Angela Dorothea Merkel)

วัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์ให้ผู้อ่านทราบถึง คุณลักษณะของความเป็นผู้นำของ อังเกลา โดโรเทอา แมร์เคิล ในประเด็นของความมุ่งมั่นในงาน และการกล้าตัดสินใจ รวมทั้งการนำบทเรียนที่ได้รับจากการศึกษาผลงานของท่านมาประยุกต์ใช้

"ฉันไม่ใช่นักประวัติศาสตร์ ฉันเป็นนักปฏิบัติ" เป็นคำกล่าวของสุภาพสตรีท่านหนึ่งที่ถูกยกย่องว่าเป็น "นายก ฯ หญิงเหล็ก (Eiserne Kanzlerin)" ฉายา "ราชินีแห่งการทูต (Queen of Diplomacy)" และ "สตรีที่ทรงอิทธิพลที่สุดในโลก" สตรีท่านนี้ก้าวขึ้นมาสู่ตำแหน่งผู้นำสูงสุดของประเทศ นำพาประเทศชาติและสหภาพยุโรป (European Union) ฝ่าฟันวิกฤตการต่าง ๆ ยาวนานถึง ๑๖ ปี ซึ่งล้วนแล้วแต่มาจากการได้รับความนิยมของประชาชนต่อการแสดงออกถึงความเป็นผู้นำที่ดีมีความสามารถในการบริหารประเทศ ทำให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจ เชื่อมั่น และศรัทธา หลายท่านคงรู้จักเป็นอย่างดี ผู้นำสุภาพสตรีท่านนี้คือ อังเกลา โดโรเทอา แมร์เคิล (Angela Dorothea Merkel) นายกรัฐมนตรีหญิงคนแรก แห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันนี (Federal Republic of Germany) ด้วยความรู้ความสามารถ และคุณลักษณะความเป็นผู้นำ จึงมีประโยชน์อย่างมากที่จะนำมาศึกษาและวิเคราะห์ถึงคุณลักษณะของท่าน เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งคุณลักษณะความเป็นผู้นำของท่านที่โดดเด่นคือ ความมุ่งมั่นในงาน และการกล้าตัดสินใจ สมควรที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต และการทำงานต่อไป

ชีวิตที่พลิกผันจากนักวิทยาศาสตร์มาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ๔ สมัย อังเกลา โดโรเทอา แมร์เคิล ถือกำเนิด ณ นครฮัมบวร์ค (Hamburg) ประเทศเยอรมันนีตะวันตก (West Germany) และย้ายไปยังประเทศเยอรมันนีตะวันออก (East Germany) เรียนจบปริญญาตรีสาขาวิชาฟิสิกส์และเคมี และศึกษาต่อจนจบปริญญาเอก ปรัชญาสาขาควอนตันเคมี ทำงานเป็นนักวิทยาศาสตร์ที่สถาบันวิทยาศาสตร์เยอรมนี และก้าวเข้าสู่เส้นทางนักการเมืองในช่วงการปฏิวัติ ค.ศ.๑๙๘๙ หลังการเลือกตั้งท่านได้รับเลือกเป็นนายกรัฐมนตรีหญิงคนแรกของเยอรมันนี ในปี ค.ศ.๒๐๐๕ และเป็นผู้นำพรรคอนุรักษ์นิยมคริสเตียนของเยอรมนี ช่วงเวลาดำรงตำแหน่งนายกนายกรัฐมนตรี เป็นช่วงที่สภาพเศรษฐกิจในยุโรปตกต่ำแต่ด้วยความสามารถท่านได้แสดงให้เห็นถึงความโดดเด่นในด้านความมุ่งมั่นในงานเน้นเชิงปฏิบัติ เน้นผลสัมฤทธิ์ แสดงออกถึงความตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมานะเพียรพยายาม ทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจ ในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่กำหนดด้วยความรับผิดชอบ ซึ่งเหตุการณ์ที่แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในงาน และถือได้ว่าเป็นผลงานที่โดดเด่นให้กับท่านได้เป็นอย่างดี เริ่มตั้งแต่ปี ๒๐๐๕ เป็นปีที่อัตราการว่างงานในเยอรมนีสูงถึง ๑๖ เปอร์เซ็นต์ แต่หลังจากท่านเข้ามาบริหารประเทศ อัตราการว่างงานก็ลดลง เดือนธันวาคมปี ๒๐๐๖ อัตราว่างงานลดลงมาอยู่ที่ ๙.๔ เปอร์เซ็นต์ และลดลงเรื่อยมาจนอัตราว่างงานของเยอรมนีอยู่ที่ ๓.๓ เปอร์เซ็นต์เท่านั้น และในปี ๒๐๐๗ นโยบายการปฏิรูป

สวัสดิการ ...

สวัสดิการครอบครัวให้สิทธิลางานเลี้ยงดูบุตร สำหรับคู่ชีวิตทั้งสองฝ่ายโดยมองว่าทั้งผู้ชายและผู้หญิงควรจะมีความเท่าเทียมกันในการที่จะช่วยกันเลี้ยงดูบุตรหรือทำงานบ้าน เพื่อให้พ่อได้มีเวลากับครอบครัวมากขึ้น และแก้ปัญหาการเกิดที่ต่ำในประเทศ โดยนโยบายนี้จะให้ผู้เป็นพ่อได้ลาอยู่บ้านเลี้ยงดูบุตร แต่ยังคงได้รับเงินเดือน ๒ ใน ๓ ต่อปี ซึ่งหลังจากมีนโยบายนี้ก็พบว่ามีผู้ชายขอใช้สิทธิลาเพื่ออยู่กับครอบครัวเพิ่มมากขึ้น และท่านยังเป็นผู้นำคนแรกของเยอรมนีที่มีนโยบายประกันค่าแรงขั้นต่ำ โดยเริ่มต้นการตั้งค่าแรงขั้นต่ำของประชาชนในปี ๒๐๑๔ ได้ตั้งจำนวนค่าแรงไว้ที่ ๘.๕๐ ยูโรต่อชั่วโมง (ประมาณ ๓๓๔ บาท ต่อชั่วโมง) ซึ่งได้ปรับใช้ในปี ๒๐๑๕ และได้มีการประกาศปรับค่าแรงขั้นต่ำเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้ท่านไม่ได้มีนโยบายเฉพาะภายในประเทศเท่านั้น ท่านยังเรียกร้องให้ประเทศในสหภาพยุโรปหาแนวทางเพื่อให้ประเทศต่าง ๆ มีค่าแรงขั้นต่ำที่ใกล้เคียงกันด้วย จากเหตุการณ์ที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าท่านมีความมุ่งมั่นในงาน คือการอุทิศตัวให้เพื่อชาติเยอรมันนีบ้านเกิดจนสามารถพลิกฟื้นเศรษฐกิจได้สำเร็จ หรือการอุทิศตัวให้หน่วยงานที่เป็นพรรคการเมืองของตนเองอย่างเต็มที่จนทำให้เป็นผู้นำพรรคการเมืองที่แข็งแกร่งที่สุดของเยอรมันนี ดังคำกล่าวของเพลโต (Plato) ซึ่งเป็นนักปรัชญาชาวกรีกว่า “คนเราไม่ได้เกิดมาเพื่อตัวเองเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่เกิดมาเพื่อประเทศชาติของเราด้วยเช่นกัน”

คุณลักษณะที่โดดเด่นของความเป็นผู้นำอีกประการหนึ่งของ อังเกลา โดโรเทอา แมร์เคิล คือการกล้าตัดสินใจ เป็นเหตุการณ์ที่หลายคนยกย่องว่า นี่คือความสำเร็จที่ยิ่งใหญ่ที่สุดตลอดกาลของการดำรงตำแหน่งของท่าน ในฐานะผู้จัดการวิกฤต และนักปฏิบัติผู้รักษาความเป็นเอกภาพไม่ให้การรวมยุโรปล่มสลายในช่วงเวลาหัวเลี้ยวหัวต่อของวิกฤตยูโรโซน เมื่อปี ๒๐๐๙ ประเทศกรีซประสบปัญหาหนี้สาธารณะและกำลังจะออกจากความเป็นสมาชิก สหภาพยุโรปภายใต้การนำของท่านตัดสินใจออกเงินกู้พร้อมมาตรการการคลังรัดเข็มขัดเพื่อกู้วิกฤตการเงินในกรีซ รวมทั้งในไอร์แลนด์ อิตาลี และสเปนที่ตกอยู่ในสภาวะระส่ำระสายไม่ต่างจากกรีซเช่นกัน เพราะท่านมองว่า “หากยูโรโซนล่ม ยุโรปก็ล่ม (If the euro fails, then Europe fails.)” การตัดสินใจในวินาทีวิกฤตของท่านทำให้ยูโรโซนไม่ล่มสลาย และทำให้ท่านกลายเป็น “ผู้นำในทางปฏิบัติของสหภาพยุโรป” นับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา และได้รับเลือกเป็นประธานคณะมนตรีแห่งยุโรป และได้ดำรงตำแหน่งประธานกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ (G8) ซึ่งเป็นกลุ่มประเทศที่ทรงอิทธิพลที่สุดในโลก สำหรับการตัดสินใจของท่านในเรื่องนี้ในปี ๒๐๒๐ นิตยสารฟอบส์ ได้ยกให้ท่านเป็นสตรีทรงอิทธิพลอันดับ ๑ ของโลกติดต่อกันเป็นสมัยที่ ๑๐ และอีกหนึ่งการตัดสินใจที่มีความสำคัญคือ นโยบายเปิดรับผู้อพยพในปี ๒๐๑๕ หลังจากมีผู้ลี้ภัยจากตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือไหลทะลักเข้าเยอรมันนี ทำให้ท่านตัดสินใจเปิดพรมแดนเยอรมนีและรับผู้ลี้ภัยเข้าประเทศเกือบหนึ่งล้านคน และทั้งนี้ยังเรียกร้องให้สหภาพยุโรปเปิดรับผู้ลี้ภัย และยกเลิกระเบียบสหภาพยุโรปในการลงทะเบียนผู้ลี้ภัย ณ พรมแดนแรกที่ผู้อพยพมาถึงเป็นการชั่วคราวนั้น พิสูจน์ว่าในช่วงเวลาที่วิกฤตมนุษยธรรมต้องได้รับการแก้ปัญหาอย่างเร่งด่วน เยอรมนีภายใต้การนำของท่านคือผู้นำตัวจริงในสหภาพยุโรป ถึงแม้ว่าจะเสี่ยงกับการเกิดผู้ร้ายข้ามแดนก็ตาม ท่านก็ประกาศว่า “เราสามารถจัดการเรื่องนี้ได้” และแม้จะนำมาซึ่งความไม่พอใจของกลุ่มประเทศหน้าด่านในยุโรปตะวันออกอย่างฮังการีก็ตาม ด้วยความที่ท่านเป็นนักวิทยาศาสตร์ ทำให้ท่านตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อเท็จจริงที่ปรากฏให้เห็น ตอนที่ตัดสินใจเปิดรับผู้ลี้ภัย ท่านบอกว่าท่านตัดสินใจบนความเป็นจริง แต่การตัดสินใจที่ยิ่งใหญ่ย่อมตามมาด้วยผลกระทบอันใหญ่ยิ่ง นโยบายเปิดพรมแดนต้องแลกมาด้วยความไม่พอใจ

จากพวก ...

จากพวกที่ปฏิเสธความหลากหลายทางวัฒนธรรม และที่น่าสนใจไปกว่านั้นไม่มีใครคาดคิดว่า รัฐสภาภายใต้รัฐบาลที่นำโดยพรรคอนุรักษ์นิยมคริสเตียน จะผ่านกฎหมายสมรสระหว่างเพศเดียวกันในปี ๒๐๑๗ เป็นอีกหนึ่งเหตุการณ์ของการกล้าตัดสินใจ ซึ่งท่านได้กล่าวว่า “การลงมติในประเด็นเหล่านี้เป็นเรื่องของแต่ละบุคคลท่านละเมิดกฎของพรรคและเปิดโอกาสให้กฎหมายนั้นผ่านรัฐสภา หลังจากล่าช้ามานานหลายปี นั่นคือความสำเร็จครั้งสำคัญ” จากเหตุการณ์ดังที่กล่าวมา แสดงให้เห็นว่าท่านเป็นคนกล้าตัดสินใจ มีความเต็มใจที่จะทำการตัดสินใจและมีความมั่นใจที่จะทำการตัดสินใจได้อย่างถูกเวลาทั้งในประเด็นปัญหาวิกฤตยูโรโซนเมื่อปี ๒๐๐๙ และนโยบายเปิดรับผู้อพยพในปี ๒๐๑๕ รวมทั้งสามารถถ่ายทอดการตัดสินใจของตน ไปให้หน่วยปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยจึงทำให้สามารถรักษาสหภาพยุโรปไม่ให้ล่มสลายและแก้ปัญหาผู้ลี้ภัยได้เป็นอย่างดี การกล้าตัดสินใจของท่านนั้น รวมถึงการที่ท่านมีความเต็มใจที่ยอมรับต่อผลของการตัดสินใจนั้นด้วย โดยท่านพร้อมรับผิดชอบเสมอไม่ว่าผลของการตัดสินใจนั้นจะเป็นไปทางที่ถูกหรือเป็นไปในทางที่ผิด ดังประเด็นปัญหาผู้ลี้ภัยและการผ่านกฎหมายสมรสระหว่างเพศเดียวกันที่มีประชาชนบางส่วนไม่พอใจแต่ท่านก็พร้อมยอมรับผลนั้น นอกจากนี้ท่านยังตัดสินใจด้วยความรู้จริง โดยอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลและเหตุผลที่ถูกต้อง เห็นได้ชัดในการผ่านกฎหมายสมรสระหว่างเพศเดียว ท่านได้กล่าวว่า “ได้รับประสบการณ์เปลี่ยนชีวิต” เมื่อได้พบกับคู่รักเลสเบี้ยนที่รับดูแลเด็กกำพร้าถึง ๘ คน จึงทำให้การลงมติผ่านร่างกฎหมายนี้ด้วยคะแนนเสียงข้างมากแบบทิ้งห่างจนสร้างความเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นในประเทศเยอรมันนี

จากประวัติการทำงานของ อังเกลา โดโรเทอา แมร์เคิล ท่านเป็นผู้นำที่ทำหน้าที่ได้อย่างเต็มความสามารถตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาตั้งแต่เริ่มเข้าสู่การเมืองจนได้รับตำแหน่งหน้าที่การงานที่สำคัญ ๆ จนก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งผู้นำประเทศจากการที่ท่านเป็นผู้นำที่มีคุณลักษณะโดดเด่นทำงานสำเร็จไปสู่เป้าหมายด้วยความรับผิดชอบ จนสามารถอยู่ในตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอย่างยิ่งใหญ่ และเมื่อประกาศลาจากตำแหน่ง ทำให้จากไปอย่างมีเกียรติด้วยจากการเป็นที่ยอมรับของประชาชน และผู้นำของประเทศทั่วโลก ต่างให้เกียรติท่านด้วยความประทับใจจึงเป็นแบบอย่างทำให้เราสามารถยึดถือ และนำมาเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตนให้ประสบความสำเร็จเช่นเดียวกับท่านได้ ไม่ว่าจะเป็นความมุ่งมั่นในงาน คือต้องอุทิศตนเพื่อประเทศชาติ เพื่อกองทัพ เพื่อหน่วยงานอย่างเต็มที่เต็มกำลัง และเมื่อได้ตัดสินใจแล้วต้องมุ่งมั่นทำงานให้สำเร็จ ไม่ว่าจะต้องเจออุปสรรคใด ๆ ก็ตาม ส่วนการกล้าตัดสินใจ คือการเต็มใจที่จะทำการตัดสินใจ โดยจะต้องมีความเชื่อมั่นในสิ่งที่ต้องตัดสินใจ และต้องเต็มใจยอมรับผลของการตัดสินใจนั้นด้วย โดยจะต้องยอมรับผิดชอบเสมอไม่ว่าผลของการตัดสินใจนั้นจะเป็นไปในทิศทางใดก็ตาม ดังนั้น ผู้นำจึงต้องเป็นผู้นำที่มีความกล้าหาญเด็ดเดียวในการตัดสินใจ

จะเห็นได้ว่าตลอดระยะเวลา ๑๖ ปีที่ “นายก ฯ หญิงเหล็ก” อังเกลา โดโรเทอา แมร์เคิล ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและเป็นผู้นำหญิงคนแรกของเยอรมันนี ท่านได้ยึดหลักคุณลักษณะของความเป็นผู้นำที่ดี ทั้งในเรื่องความมุ่งมั่นในงาน จนสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศและสหภาพยุโรป เช่น แก้ไขปัญหาอัตราการว่างงาน การใช้นโยบายปฏิรูปสวัสดิการครอบครัว และนโยบายประกันค่าแรงขั้นต่ำ ซึ่งต้องใช้ความตั้งใจความมุ่งมั่นในงาน เน้นการปฏิบัติ เน้นผลสัมฤทธิ์ จึงทำให้ประสบความสำเร็จ และการกล้าตัดสินใจท่านได้กล้าตัดสินใจในการจัดการปัญหาวิกฤตยูโรโซนและเป็นนักปฏิบัติผู้รักษาความเป็นเอกภาพไม่ให้ยุโรป

ล่มสลาย การตัดสินใจเปิดพรมแดนเยอรมนีเพื่อรับผู้ลี้ภัยเข้าประเทศ และอีกหนึ่งการตัดสินใจที่สำคัญที่ต้องใช้ความกล้าหาญเด็ดเดียวในการตัดสินใจคือ การผ่านกฎหมายสมรสระหว่างเพศเดียวกันซึ่งไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนของพรรคอนุรักษ์นิยมคริสเตียน ดังนั้น จึงเป็นประโยชน์อย่างมาก หากได้ศึกษาประวัติชีวิตของท่านแล้วสามารถนำหลักการความเป็นผู้นำ ทั้งในเรื่องความมุ่งมั่นในงาน และการกล้าตัดสินใจ มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยเริ่มต้นที่จิตใจที่จะต้องมีความมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จ กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะความเป็นผู้นำที่โดดเด่นให้กับตนเอง และจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่หน่วยงานที่รับผิดชอบ รวมทั้งสามารถประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการได้อย่างเหมาะสม นำมาซึ่งความเจริญก้าวหน้าของกองทัพอากาศและประเทศชาติต่อไป เหมือนคำกล่าวของท่านที่ว่า “ทุกอย่างที่ดูเหมือนจะถูกทำให้กลายเป็นหินหรือเปลี่ยนไม่ได้ จริง ๆ แล้วเปลี่ยนได้ ทุกการเปลี่ยนแปลงเริ่มต้นได้ที่ใจของเรา”

บรรณานุกรม

ประพันธุ์ คูณมี “บทความพิเศษ : นายกรัฐมนตรีหญิงเยอรมนี อังเกลา แมร์เคิล (Angela Merkel)”. [ออนไลน์]. ๒๕๖๔. เข้าถึงได้จาก: https://www.naewna.com/politic/551320/. [สืบค้น ๔ ธันวาคม ๒๕๖๔].

ณรจญา ตัญจพัฒน์กุล. The 101.Word : “สิ้นสุด Merkelism?: 16 ปี เยอรมนีในมือ ‘อังเกลา แมร์เคิล’”. [ออนไลน์]. ๒๕๖๔. เข้าถึงได้จาก https://www.the101.world/16-years-of-angela-merkel/. [สืบค้น ๔ ธันวาคม ๒๕๖๔].

เอก ศรลัมภ์, น.อ. “เอกสารประกอบการบรรยายรายวิชา นฝ.๑๑๐๑ (ความเป็นผู้นำ)”. ๒๕๖๔. ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๔

Krittaporn Tochan. “โบกมือลา 16 ปี ผู้นำสุดแกร่ง ‘อังเกลา แมร์เคิล’ กับ 10 ผลงานที่มีผลต่อเยอรมนีและ EU”. [ออนไลน์]. ๒๕๖๔. เข้าถึงได้จาก: https://thematter.co/quick-bite/16-years-of-angela-merkel/156173. [สืบค้น ๔ ธันวาคม ๒๕๖๔].

โจชัว เนเวตต์ “อังเกลา แมร์เคิล : ผลงานสำคัญของนายกรัฐมนตรีเยอรมนีที่กำลังจะก้าวลงจากตำแหน่งมีอะไรบ้าง” . [ออนไลน์]. ๒๕๖๔. เข้าถึงได้จาก https://www.bbc.com/thai/international-58664545. [สืบค้น ๔ ธันวาคม ๒๕๖๔].

ดร. นพ.มโน เลาหวณิช. “บทความ : เมื่อหญิงเหล็กแห่งเยอรมันนีโบกมืออำลา”. [ออนไลน์]. ๒๕๖๔. เข้าถึงได้จาก https://thaipublica.org/2021/09/angela-dorothea-merkel-mano-laohavanich21/. [สืบค้น ๔ ธันวาคม ๒๕๖๔].

ปรีดี บุญซื่อ. “บทความ : อังเกลา แมร์เคิล นายกรัฐมนตรีหญิงเยอร์มัน ผงาดขึ้นเป็นผู้นำ “โลกตะวันตก” คนสุดท้าย”. [ออนไลน์]. ๒๕๖๔. เข้าถึงได้จาก https://thaipublica.org/2016/11/pridi-angela-merkel/. [สืบค้น ๔ ธันวาคม ๒๕๖๔].

นพ. นรนารถ. “บทความ : อังเกลา แมร์เคิล ผู้นำที่โลกต้องจดจำ” . [ออนไลน์]. ๒๕๖๔. เข้าถึงได้จาก https://mgronline.com/daily/detail/9640000095335. [สืบค้น ๔ ธันวาคม ๒๕๖๔].

Green new. “‘แองเกลา แมร์เคิล’ โลกสีเขียวใบนี้ต้องจดจำเธอ “Climate Chancellor””. [ออนไลน์]. ๒๕๖๔. เข้าถึงได้จากhttps://mgronline.com/greeninnovation/detail/9640000096455. [สืบค้น ๔ ธันวาคม ๒๕๖๔].